

UN NOU DEPOZIT DE ARME ȘI UNELTE DIN FEUDALISMUL TIMPURIU DESCOPERIT PE TERITORIUL JUDEȚULUI VRANCEA

ANTON PARAGINĂ

Ca urmare a cercetării colecțiilor școlare, în vederea depistării de bunuri arheologice susceptibile de a face parte din patrimoniul cultural național, în satul Răstoaca, comuna Milcovul, a fost descoperit un depozit ¹ compus din următoarele piese din fier :

1—2. Două cuțite de plug. Diferite ca mărime, cu partea lucrătoare lătită și ascuțită pe o parte.

Primul are dimensiunile : lungimea totală de 33 cm. din care lama este de 16 cm., lățimea maximă a tăișului este de 4,5 cm.

Al doilea are dimensiunile : lungimea totală de 40 cm., a lamei de 15 cm și lățimea maximă a lamei de 5 cm. Cel mic are lama mai curbată decît celălalt.

3. Cuțit de plug. Partea de prindere este dreptunghiulară în secțiune iar pe fețe nu prezintă găuri sau urme de nituire. Lama cuțitului este lată și ascuțită pe o parte. Are dimensiunile : lungimea totală de 33 cm. din care a lamei 16 cm, lățimea lamei este de 3 cm, iar a mînerului de 1,8 cm.

4. Topor de luptă, cu tăișul îngust. Îi lipsește muchia. Gaura de înmănușare, ovoidală, cu aripioare laterale în direcția de înmănușare. Lungimea totală existentă este de 17 cm. Lungimea tăișului este de 4.2 cm.

5. Topor de luptă cu tăișul îngust. Este întreg. Părțile laterale ale găurii de înmănușare, care este ovoidală, prezintă patru aripioare, două de o parte și două de alta pe direcția de înmănușare. Are muchia rotundă și prezintă pe partea centrală în sensul de îndoire a metalului o canelură. Are lungimea de 17 cm și lungimea tăișului de 3 cm.

---

¹ O primă informație asupra existenței acestui depozit am primit-o din partea lui Victor Bobi pentru care îi mulțumim și pe această cale.

6. Topor cu tăişul simetric față de corp. Partea de prindere îi lipsește. Gaura de înmănușare pare a fi fost ovoidală. Lungimea existentă este de 13 cm., iar a tăişului de 10,5 cm.

Depozitul de față — ținând cont că piesele din mijloc nu erau prea ruginite și nu aveau urme de clisă pe ele ca celelalte care probabil stătuseră pe marginile lui, credem că a fost cu mult mai mare.

Locul descoperirii nu-l știm cu exactitate². Știm doar că a fost găsit în ruptura unui mal al Putnei sau al Milcovului și că este compus din arme de luptă și unelte agricole.

În ceea ce privește încadrarea cronologică a depozitului un sprijin serios ni-l dau armele, care în general sînt caracteristice pentru o perioadă mai scurtă de timp în comparație cu cuțitele de plug care se găsesc pe perioade mai mari de timp. Astfel topoarele cu tăişul îngust din depozitul de la Răstoaca își găsesc analogii în descoperirile datate în secolele IX-XI de la Nănești³ (Bacău), Arborea⁴ (Suceava), Hangu⁵ (Neamț) București⁶, Dragosloveni⁷ (Vrancea) și Cimpineanca⁸ (Vrancea). Toporul de la Răstoaca cu lama lată, dispusă simetric față de trunchi își are și acesta analogii în descoperiri datate în secolele IX și X. Topoare asemănătoare s-au descoperit la Tăvădărăști⁹ (Bacău) la Curcani¹⁰ (Ilfov) și Dragosloveni¹¹ (Vrancea).

Ținînd cont că depozitul de la Dragosloveni a fost ascuns la sfîrșitul secolului al X-lea¹², că piesele de la Hangu și Curcani sînt datate în secolul al IX-lea¹³, putem considera că și depozitul nostru poate fi datat

² Depozitul a fost descoperit în condiții incerte. Informațiile culese de la profesoara Georgescu Gabriela care ne-a pus la dispoziție aceste piese, pentru care îi mulțumim și cu acest prilej, rezultă că depozitul a fost descoperit prin 1968 de către elevul Chițu Ion și adus la școala generală din comună. Aici au stat pînă în anul 1978 în condiții de conservare precare cînd preluate de Muzcul de istorie și etnografie li s-a asigurat în cadrul laboratorului de către Cernat Ioan, curățirea și conservarea. Încercările noastre de a lua legătura cu fostul elev care în prezent este militar nu au dus la nici un rezultat. Acesta nu-și mai aduce aminte de locul descoperirii.

³ Dan Gh. Teodor — *Teritoriul est-carpatic în veacurile V—XI e.n. Contribuții arheologice și istorice la problema formării poporului român*. Ed. Junimea Iași, 1978, p. 189.

⁴ Idem.

⁵ Idem.

⁶ *Istoria orașului București*, I, 1963, p. 67/5.

⁷ Maria Comșa și Gh. Constantinescu (Focșani) — *Depozitul de unelte și arme din epoca feudală timpurie descoperit la Dragosloveni (județul Vrancea)*, în S.C.I.V., 20, 3, 1969, pp. 425—436.

⁸ Mitrea și V. Nămoșanu — *Cercetări arheologice în așezarea de la Cimpineanca în Studii și cercetări științifice (seria istorie-filologie)*, 1974, pg. 77.

⁹ Dan Gh. Teodor — op. cit., pg. 189.

¹⁰ Maria Comșa și G. Deculescu — *Un depozit de unelte și arme din epoca feudală timpurie, descoperit la Curcani*, (jud. Ilfov), în S.C.I.V. 23, 3, 1972, pg. 469—473.

¹¹ Maria Comșa și Gh. Constantinescu, op. cit., pg. 431.

¹² Idem, pg. 434.

¹³ Dan Gh. Teodor, op. cit., pg. 189 și Maria Comșa și G. Deculescu — op. cit., pg. 472.

tot în această perioadă. Iar dacă ținem cont că distanța dintre depozitele de la Dragosloveni, Budești¹⁴ și Răstoaca nu este prea mare putem trage concluzia bazându-ne pe datarea depozitului de la Dragosloveni că ascunderea acestui depozit ar fi survenit în urma aceluiași eveniment — probabil — invazia pecenegilor¹⁵.

Prea multe despre acest depozit nu se poate spune căci numărul pieselor nu ne poate permite acest lucru, dar privit și prin prisma celorlalte descoperiri se poate trage concluzia că la sfârșitul mileniului I e.n. pe teritoriul județului Vrancea, exista o populație stabilă cu ocupații bine definite ca : agricultori [în afară de cele două (sau trei) cuțite de plug găsite la Răstoaca pe teritoriul județului Vrancea s-au mai găsit la Budești trei cuțite de plug și două brăzdare, la Dragosloveni¹⁶ șapte brăzdare, două cuțite, cinci săpăligi și rame de hîrleț, iar la Boghești o săpăligă¹⁷]; viticultori (dacă considerăm cercurile de buți de la Dragosloveni¹⁸ și cosorul de tăiat la vie de la Jariștea¹⁹ ca factori probatori; fierari (uneitele de fierărie de la Dragosloveni²⁰ și Cîmpineanca²¹) și păstori.

De altfel, dacă am răspîndi pe harta județului aceste descoperiri din fier de la sfârșitul mileniului I e.n., despre care credem că au fost îngropate intenționat, cu gândul la reîntoarcerea lor la tradiționalele ocupații, putem constata că ele au fost depozitate mai ales în zona de deal și șes, cum era și logic căci aici existau condiții de sol și climă propice tuturor îndeletnicirilor autohtonilor.

NOUVEAU DÉPÔT D'OUTILS ET D'ARMES DE LA HAUTE ÉPOQUE FÉODALE DÉCOUVERT SUR LE TERRITOIRE DU DÉPARTEMENT DE VRANCEA

Découvert à Răstoaca, commune Milcovul, le dépôt est composé d'armes de lutte et d'outils agricoles il vient de s'ajouter aux autres dépôts découverts à Budești et Dragosloveni et en même temps de confirmer une fois de plus que l'occupation de base des habitants entre Troțuș et Rîmnicul Sărat était l'agri

¹⁴ Depozitul de la Budești a fost descoperit de Gh. Constantinescu și este parțial publicat de V. Neamțu. La technique de la production cerealiere en Valachie et en Moldavie, Editura Academiei R.S.R., 1975, Biblioteca Historica Romanie 52 (7).

¹⁵ Maria Comșa și Gh. Constantinescu — op. cit., pg. 434.

¹⁶ Idem, pg. 428.

¹⁷ Piesa a fost depistată de Victor Bobi cu ocazia unor cercetări în zonă.

¹⁸ Maria Comșa și Gh. Constantinescu, op. cit., pg. 432.

¹⁹ A. Paragină — Două piese din feudalismul timpuriu descoperit la Jariștea (Vrancea) — în Studii și comunicări vol. I, Focșani, 1978, material în curs de apariție.

²⁰ Maria Comșa și Gh. Constantinescu — op. cit., pg. 427.

²¹ I. Mitrea și V. Nămoșanu, op. cit., pg. 61—81.

culture. En tenant compte des autres dépôts de la zone et surtout du dépôt de Dragosloveni daté la fin du X-ème siècle on peut considerer que ce dépôt de Răstoaca a été aussi caché a cause du même événement : l'invasion des pétchénegues.

LÉGENDE DES FIGURES

1. Coutre (coutre de charrue ?)
- 2—3. Coutre de charrue découverts à Răstoaca, département de Vrancea.
1. 2. 3. Haches de combat découvertes à Răstoaca département de Vrancea.

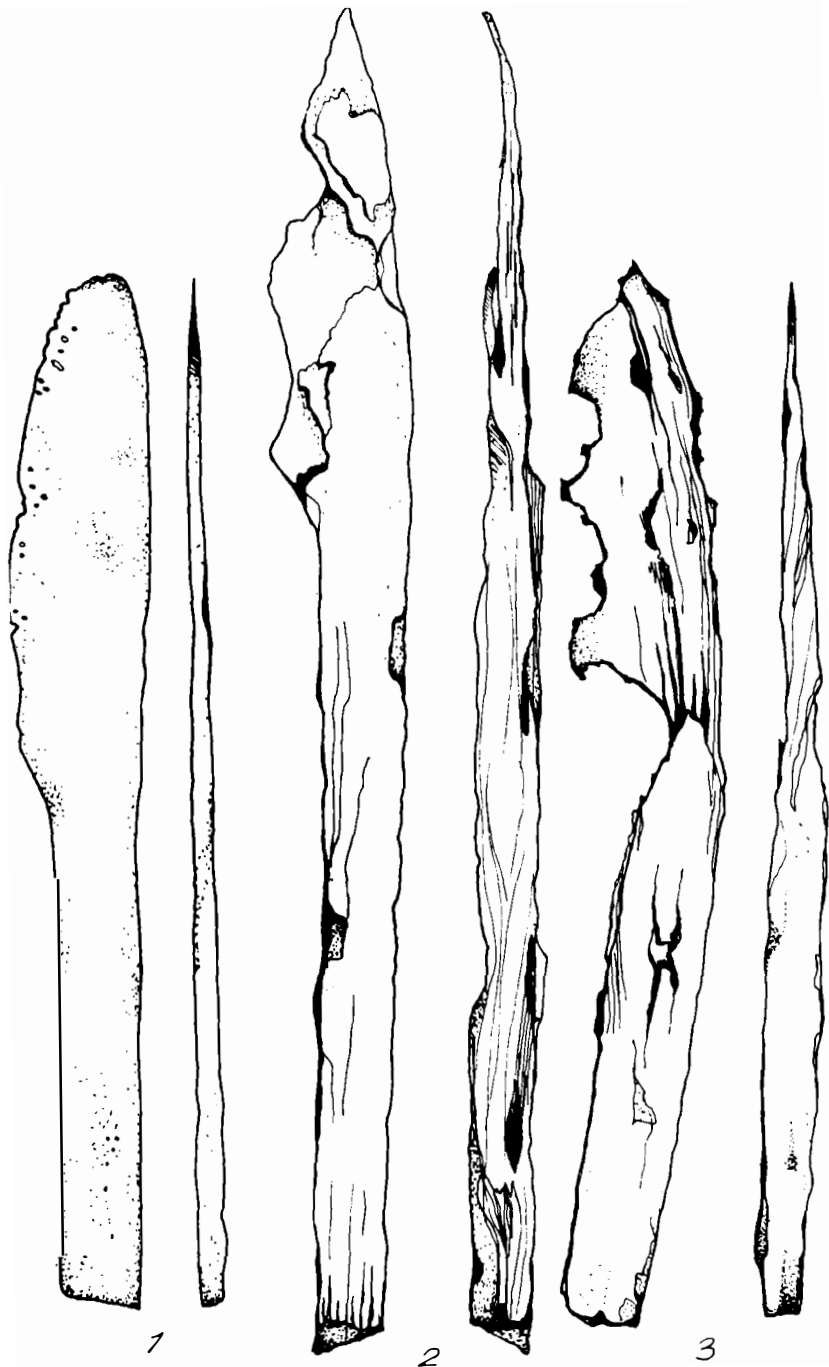
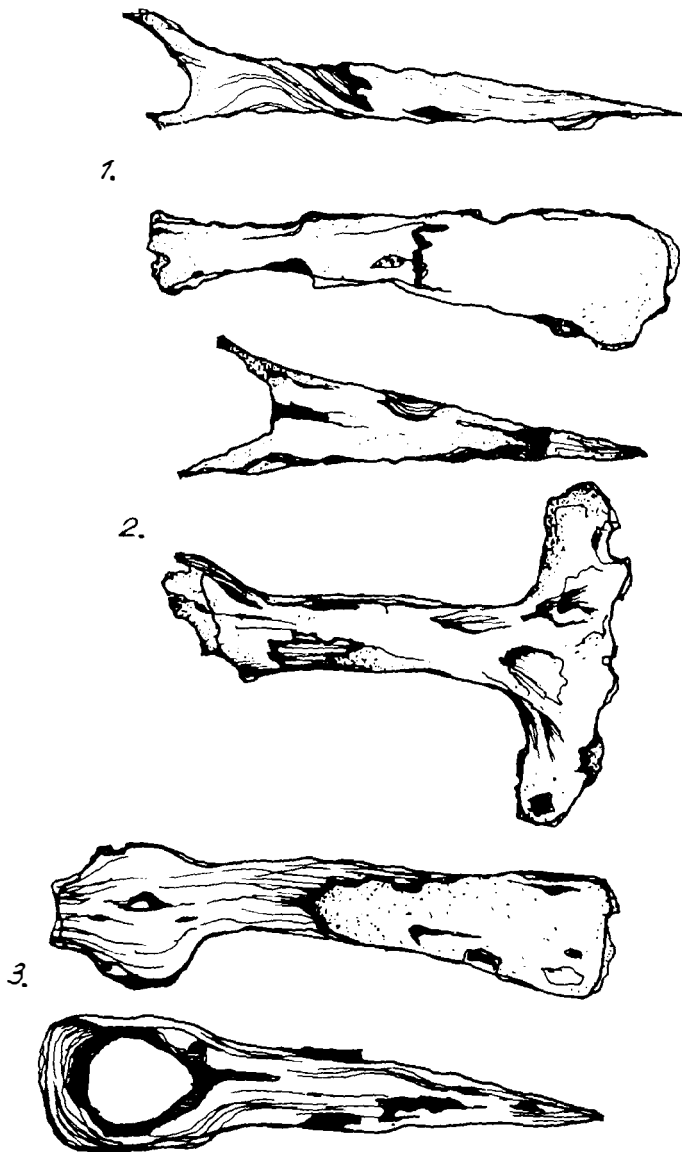

Fig. 1. 1. Cuțit (cuțit de plug ?) ; 2—3, Cuțite de plug descoperite la Râstoaca județul Vrancea.

Fig Nr. 2

1. 2. 3. TOPOARE DE LUPȚĂ.

Fig. 2. 1, 2, 3. Topoare de luptă descoperite la Răstoaca județul Vrancea.